

NOTAT

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
Departementet

Landbrug og Grøn Omstilling
J.nr. 2021-76
Ref. LISVI
Den 23. februar 2022

Høringsnotat vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning (Betingelser for tildeling af over 170 kg kvælstof pr. hektar fra organisk gødning , administrative bødeforelæg m.v.)

Udkast til forslag til lov om ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning (Betingelser for tildeling af over 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar, administrative bødeforelæg m.v.) har været i offentlig høring i perioden fra den 19. november 2021 til den 17. december 2021 hos en bred kreds af myndigheder og interessenter. Udkastet til lovforslag har i samme periode været offentliggjort på Høringsportalen, www.høringsportalen.dk.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har modtaget høringssvar til lovforslaget fra følgende fire organisationer:

Danmarks Naturfredningsforening
Landbrug & Fødevarer
Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, LDM
Økologisk Landsforening

I det følgende gennemgås de modtagne høringssvar. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris bemærkninger hertil er anført i temaer, og høringssvarene er kun gengivet i hovedtræk. For detaljerede oplysninger om svarenes indhold henvises der til bilaget med de enkelte høringssvar, som er tilgængeligt på Høringsportalen.

Det bemærkes, at Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri efter den offentlige høring har indsat et nyt afsnit 2 om lovforslagets baggrund. Det indebærer, at de enkelte ændringsforslag ikke som i høringsversionen af udkastet til lovforslag beskrives i de almindelige bemærkninger afsnit 2 men i de almindelige bemærkninger afsnit 3, hvortil der også henvises fra nærværende høringssnotat.

1. Generelle bemærkninger

Landbrug & Fødevarer anfører, at det bør fremgå af bemærkningerne til forslaget til ændring af husdyrbrugloven, at landbrugets gødningsår – den såkaldte planperiode – starter den 1. august, og at de konkrete bekendtgørelser, der udmønter reglerne, får virkning herfra. Landbrug & Fødevarer gentager desuden sit ønske om, at al gødningsregulering samles i gødskningsloven ved førstkommende lejlighed.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris bemærkninger

På baggrund af bemærkningerne fra Landbrug & Fødevarer har Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri udbygget bemærkningerne til lovforslagets § 2, der fastsætter, at loven træder i kraft den 1. juli 2022. Det fremgår herefter af bemærkningerne, at der i medfør af husdyrbruglovens bemyndigelser, herunder bemyndigelser som justeres med dette lovforslag, vil blive fastsat regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen. Videre fremgår det, at det forventes, at husdyrbruglovens bemyndigelser udnyttes næste gang til at udstede en opdateret udgave af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, der træder i kraft den 1. august 2022, samtidig med at planperioden 2022/2023 starter.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri er enigt med Landbrug & Fødevarer i, at det er hensigtsmæssigt i højere grad at samle gødningsreguleringen, og det er som tidligere tilkendegivet ministeriets hensigt ved en fremtidig lovændring at overføre harmonireglerne og fosforlofterne fra husdyrbrugloven til gødskningsloven.

2. Betingelser for tildeling af mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar

2.1. Omfanget af anvendelsen af muligheden for tildeling af mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar

Danmarks Naturfredningsforening anfører, at det bør fremgå af lovbemærkningerne, hvor mange virksomheder, der kan anvende muligheden for at udbringe op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar, størrelsen på det areal, der modtager mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar, og hvor stort det samlede areal med afgrøder med en lang vækstsæson og et højt kvælstofoptag er. Danmarks Naturfredningsforening henviser herved til, at disse oplysninger er relevante for at kunne vurdere miljøkonsekvenserne af den danske undtagelse fra nitratdirektivets harmonikrav, herunder i forbindelse med forhandlingerne om en ny undtagelse fra 2024, hvor den nuværende udløber.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris bemærkninger

På baggrund af bemærkningerne fra Danmarks Naturfredningsforening har Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri suppleret de almindelige bemærkninger med de nyeste tilgængelige oplysninger om den faktiske anvendelse af muligheden for at tildele op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar. Der henvises til det indsatte afsnit 2 om lovforslagets baggrund. Det er således tilføjet til lovbemærkningerne, at Danmark årligt afrapporterer omfanget af anvendelsen af kvægundtagelsen til EU-Kommissionen. Den seneste rapport er fra år 2021 og vedrører planperioden 2019/2020, jf.

Derogation Report 2021, Danish Report in accordance with the Commission Decisions 2005/294/EC, 2008/664/EC, 2012/659/EU, 2017/847/EU, 2018/1928/EU and 2020/1074/EU. Det fremgår heraf, at i planperioden 2019/2020 anvendte 1.197 jordbrugsvirksomheder muligheden for at tildele op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar. Disse jordbrugsvirksomheder tildelte i planperioden 2019/2020 i gennemsnit ca. 201 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar, hvilket er ca. 31 kg mere kvælstof fra organisk gødning pr. hektar end, hvad der er tilladt efter den generelle harmoniregel på 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar. Endvidere er det tilføjet til bemærkningerne, at jordbrugsvirksomhederne med tilladelse til tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar i planperioden 2019/2020 i denne planperiode til sammen havde et harmoniareal på 182.950 ha, og at dette skal ses i forhold til, at det samlede harmoniareal i Danmark i planperioden 2019/2020 udgjorde 2.421.331 ha. Endelig er det tilføjet, at betingelsen om etablering af plantedække på 80 pct. eller mere af harmoniarealet med en afgrøde med et højt kvælstofoptag og en lang vækstsæson, jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsens bilag 2, nr. 8, i planperioden 2019/2020 blev opfyldt med plantedække på ca. 97 pct. af harmoniarealet på virksomheder med tilladelse til at tildele op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar. I de 97 pct. plantedække indgik også pligtige efterafgrøder, husdyrefterafgrøder og målrettede efterafgrøder.

2.2. Afslag på ansøgning om tilladelse til tildeling af over 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar

Landbrug & Fødevarer beder Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri uddybe de retssikkerhedsmæssige overvejelser omkring, hvad der sker i den situation, hvor landmanden fortsætter med kvægundtagelsen året efter en påstået overtrædelse og en dom så efterfølgende fastslår, at der reelt var tale om en overtrædelse af betingelserne. Landbrug & Fødevarer bemærker i den forbindelse, at der kan gå lang tid, før der falder en endelig dom, og at det derfor vil være væsentligt at overveje, hvordan der sanktioneres, og om der skal sanktioneres bagudrettet.

Landbrug & Fødevarer anfører, at der bør fastsættes en konkret tidsfrist for, hvornår et evt. afslag på ansøgning om brug af kvægundtagelsen skal være givet. Landbrug & Fødevarer henviser herved til, at det er helt afgørende for landbrugeren, at et evt. afslag på anvendelse af kvægundtagelsen er påregneligt (følger af klare, forståelige regler), og at afslaget gives på et tidspunkt, hvor landbrugeren reelt kan indrette sig efter afslaget og f.eks. ikke først gives i slutningen af gødningsperioden, hvor gødningen reelt er forbrugt.

Endvidere bemærker Landbrug & Fødevarer, at det er væsentligt, at der er mulighed for hensigtsmæssige og proportionale reaktioner, hvor forseelsen alene består i en formfejl, f.eks. hvor man ikke korrekt har krydset af i forbindelse med ansøgning om tilladelse, men hvor der ikke er sket en reel overtrædelse i gødningsanvendelsen. En sådan formel fejl bør ikke få samme retsfølge, herunder potentielt afslag på tilladelse til tildeling af mere end 170 kg kvælstof året efter.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris bemærkninger

Ministeriets for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri er enig i, at der kan gå lang tid fra en jordbrugsvirksomhed har overtrådt betingelserne for at tildele over 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar, til der er faldet endelig dom i sagen. Konsekvensen heraf er, at afslaget på ansøgning om tilladelse til tildeling af over 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar i visse tilfælde meddeles

flere år efter, at betingelsen i en tidligere meddelt tilladelse er overtrådt. På baggrund af bemærkningerne fra Landbrug & Fødevarer har Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri indsat et eksempel i de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1, der illustrerer, hvornår der meddeles afslag på ansøgning om tilladelse, og at dette ikke sker bagudrettet.

Til Landbrug & Fødevarer bemærkninger om, at der ikke bør sanktioneres bagudrettet, og at jordbrugsvirksomheden skal have tid til at indrette sig på et afslag på ansøgning om tilladelse til tildeling af over 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar skal Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærke, at fristen for jordbrugsvirksomhedens ansøgning om tilladelse til tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning fremgår af bekendtgørelse om markblok, elektronisk fællesskema og elektroniske tilsagnsskemaer, hvortil der henvises fra gødningsanvendelsesbekendtgørelsens bilag 2, nr. 8. Fristen ligger i sidste halvdel af april og varierer fra år til år. Fristen for ansøgning om tilladelse til tildeling af mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar i planperioden 2021/2022 er den 22. april 2022, jf. § 7, stk. 1, i bekendtgørelse om markblok, elektronisk fællesskema og elektroniske tilsagnsskemaer. Jordbrugsvirksomheden modtager straks efter indberetning af skemaet Gødningskvote og Efterafgrøder 2022 en kvittering fra Landbrugsstyrelsen, der også udgør afgørelsen om tilladelse til tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar. Dette har Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri tilføjet til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 3.1.1. Et eventuelt afslag på ansøgning om tilladelse til tildeling af over 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar vil således blive meddelt inden udløbet af den planperiode, som ansøgningen vedrører.

Almindeligvis vil det efter Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris vurdering stå klart for jordbrugsvirksomheden på et tidligere tidspunkt end ved ansøgningstidspunktet, at en ansøgning ikke vil blive imødekommet som følge af bøde for overtrædelse af en betingelse for en tidligere tildelt tilladelse. Det vil fremgå klart af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, for hvilke overtrædelser en bøde indebærer et afslag på ansøgning om tilladelse til tildeling af over 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar. På baggrund af bemærkningerne fra Landbrug & Fødevarer har Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 3.1.3. tilføjet, at Landbrugsstyrelsen vil vejlede om, hvilke overtrædelser, der ved pålæg af bøde, indebærer afslag på ansøgning om tilladelse til tildeling af mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar, og at Landbrugsstyrelsens vejledning kan være generel eller konkret i forhold til jordbrugsvirksomheder, der er blevet pålagt en bøde, der indebærer afslag på ansøgning om tilladelse til tildeling af mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning i den efterfølgende planperiode.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri er enig med Landbrug & Fødevarer i, at ikke alle overtrædelser skal føre til bøde og afslag på ansøgning om tilladelse til tildeling af over 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar, hvilket efter ministeriets vurdering afspejles af den forudsatte sanktionspraksis. Det fremgår således bl.a. af lovforslagets specielle bemærkninger til § 1, nr. 2, at der ved overtrædelse af regler om krav til gødningsplanen og for sen revision af gødningsplanen, jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsens bilag 2, nr. 9 og 10, gives en påtale. Hvis jordbrugsvirksomheden overtræder den samme bestemmelse i en af de efterfølgende to planperioder, ifalder jordbrugsvirksomheden en bøde på 5.000 kr. Det er således udelukkende i tilfælde af, at

jordbrugsvirksomheden overtræder den samme bestemmelse og får en bøde igen, at overtrædelsen fører til afslag på ansøgning.

En jordbrugsvirksomhed, der ikke inden for ansøgningsfristen har ansøgt om tilladelse til at tildele mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar, må højst tildele 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. ha, og virksomheden bliver ikke omfattet af betingelserne i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens bilag 2. Så selvom virksomheden får en bøde for at have tildelt mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar, så bliver denne virksomhed ikke udelukket fra at kunne ansøge om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen i den efterfølgende planperiode.

2.3. Bødepraksis ved overtrædelse af betingelser for tildeling af over 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar

Landbrug & Fødevarer bemærker, at det er svært at følge ministeriets argumentation for indførelse af selvstændig bøde for overtrædelse af betingelser i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens bilag 2, nr. 1-8. Landbrug & Fødevarer efterlyser desuden eksempler på den foreslåede bødepraksis, herunder en beskrivelse af den gældende bødepraksis sammenholdt med den foreslåede bødepraksis.

Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, LDM, bemærker, at niveauet på bødestørrelser virker voldsomt i forhold til den potentielle indtjening, der er på en hektar, og at beløbsstørrelserne kan halveres, uden at alvorligheden mindskes for landmanden. Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, LDM, anfører, at med den foreslåede bødestørrelse og den efterregning, der kommer i form af krydsoverensstemmelsesfradrag på både direkte betalinger såvel som søjle II-midler, er der næppe nogen kvæglandmænd, som med fortsat overtræder reglerne.

Landbrug & Fødevarer anfører, at der bør redegøres for, hvad grundlaget for den nye sanktionspraksis er, og om der tidligere uden denne bødesanktion har været givet afslag og sanktioneret for tildeling af over 170 kg kvælstof pr. hektar uden, at den fornødne hjemmel har været til stede. Endvidere beder Landbrug & Fødevarer Ministeriet for Landbrug, Fødevarer og Fiskeri om at bekræfte, at jordbrugsvirksomheden ikke efterfølgende kan pålægges yderligere bødestraf som følge af den samme manglende opfyldelse af betingelsen, f.eks. for overtrædelse af 170 kg kvælstof pr. hektar, som Ministeriet efter det tidligere oplyste har anvendt til sanktionering af overtrædelser på området. Ligeledes bedes ministeriet bekræfte i lovbemærkningerne, at bøde alene kan tillægges, på lige fod med anden særlovgivning, i tilfælde af uagtsomhed. Dvs. at der ikke er objektivi ansvar.

Landbrug & Fødevarer mener, at bøden bør være fast, uanset hvor mange hektar, der er påvirket af overtrædelsen, eller at der alternativt fastsættes en maksimal bødestørrelse. Endvidere mener Landbrug & Fødevarer, at den foreslåede bagatelgrænse for manglende harmoniareal bør fastsættes som en procentdel af landbrugerens samlede areal, således at bagatelgrænsen reelt står i forhold til landbrugerens samlede dyrkede areal.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris bemærkninger

Det er Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris vurdering, at begrundelsen for indførelsen af en selvstændig bøde for overtrædelse af betingelserne for tildeling af over 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar fremgår klart af lovbemærkningerne i afsnit 3.1.2. i lovforslagets almindelige

bemærkninger. Det fremgår heraf, at der er behov for at kunne differentiere mellem sager, hvor en jordbrugsvirksomhed uden tilladelse har tildelt mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar årligt, og sager, hvor en jordbrugsvirksomhed med tilladelse til at tildele mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar årligt overtræder betingelserne herfor. Dette behov opstår, fordi det er en forudsætning for at kunne give afslag på en jordbrugsvirksomheds ansøgning som følge af en tidligere overtrædelse af betingelserne i en tidligere meddelt tilladelse, at det er utvetydigt, at den pålagte bøde kan henføres til en overtrædelse af betingelserne for tildeling af mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar årligt.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri finder desuden, at det fremgår klart af lovforslaget, at der ikke efter gældende ret er meddelt afslag på ansøgning om tilladelse til tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar ved overtrædelse af betingelserne for tildeling af op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning i en tidligere meddelt tilladelse. Det fremgår således af lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 3.1.1., at overtrædelse af betingelserne i bilag 2 i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen ikke efter gældende ret har konsekvenser for jordbrugsvirksomhedens muligheder for at få tilladelse til at tildele mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar i en efterfølgende planperiode.

Til bemærkningen fra Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, LDM, om det foreslåede bødeniveau skal Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærke, at bødeniveauet for overtrædelser af harmoniregler, fosforlofter og betingelser for tildeling af over 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar med forslaget vil ligge på samme niveau som sammenlignelige overtrædelser af bestemmelser i medfør af gødskningsloven. Ministeriet finder derfor, at det foreslåede niveau er passende og bør fastholdes. Jordbrugsvirksomheders modtagelse af direkte betalinger og søjle II-midler gives på betingelse af, at virksomheden overholder de krav, som EU-Kommissionen stiller herfor, herunder overholdelse af nærmere angivne miljøkrav. Overholder jordbrugsvirksomheden ikke kravene, er der tilbagebetalingspligt efter de EU-retlige regler. Tilbagebetalingspligten har således en anden retlig karakter end de nationale bøder for overtrædelse af de tilsvarende nationale krav, og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri finder derfor ikke, at det ved fastsættelsen af det nationale bødeniveau er relevant at tage højde for en samtidig risiko for tilbagebetalingspligt efter de EU-retlige regler.

I forhold til Landbrug & Fødevarers forslag om at basere bagatelgrænsen på en procentdel af jordbrugsvirksomhedens samlede areal, så bagatelgrænsen står i reelt forhold til virksomhedens samlede dyrkede areal, skal Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærke, at fastlæggelsen af en bagatelgrænse baseret på hektar er i overensstemmelse med praksis på det sammenlignelige område i medfør af gødskningsloven, og at det er begrundet i hensynet til miljøet, da en bagatelgrænse ved anvendelse af en procentdel af landbrugsarealet ville kunne blive meget høj for de jordbrugsvirksomheder, der har tilladelse til at tildele op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning, og som har et stort harmoniareal. På denne baggrund fastholder Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri den foreslåede udformning af bagatelgrænsen som en bagatelgrænse fastsat i hektar, hvor et manglende harmoniareal på under 1,5 hektar ikke sanktioneres, og hvor jordbrugsvirksomheder, der mangler fra og med 1,5 til og med 3 hektar harmoniareal, meddeles en påtale af Landbrugsstyrelsen.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har efter høringen tydeliggjort forslaget til ny sanktionspraksis med en gennemskrivning af lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 3.4.3. Desuden har ministeriet beskrevet forskellene på den eksisterende og den forudsatte sanktionspraksis for overtrædelser af betingelser for tildeling af over 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar. Der henvises til de specielle bemærkninger til § 1, nr. 3. Endelig har Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri præciseret i lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 3.1.3. og 3.4.3. , at ansvarsnormen for overtrædelser, som straffes med bøde, er uagtsomhed, og at det følger af straffelovens § 19.

2.4. Selvanmeldelse af manglende opfyldelse af plantedækkekravet

Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, LDM, bemærker, at som vejret/klimaet har opført sig de senere år og forventeligt også i de kommende år, så risikerer en jordbrugsvirksomhed at opleve manglende plantedække flere end to gange inden for en femårig periode. Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, LDM, anfører, at dette i husdyrtætte områder vil kunne tvinge jordbrugsvirksomheder til at reducere husdyrholdet med en betragtelig forringelse af økonomien til følge.

Danmarks Naturfredningsforening bemærker, at det ikke fremgår af udkastet til lovforslag, hvilke begrundelser en virksomhed kan fremføre for manglende plantedække, men at der i lovbemærkningerne alene henvises til, at der kan være tilfælde, hvor det er undskyldeligt, at betingelsen om plantedække ikke er overholdt. Danmarks Naturfredningsforening mener, at det bør fremgå af lovforslaget, hvilke nærmere begrundelser, der kan anvendes, og hvorledes vejrforhold kan lægges til grund, samt at ministeren alene kan udstede en bekendtgørelse, hvor det er forudsat, at en virksomhed i sin begrundelse for manglende overholdelse af plantedække, skal redegøre for drift af, kapacitet til og forsøg på at etablere det nødvendige plantedække.

Danmarks Naturfredningsforening anfører desuden, at lovforslaget bør redegøre for, hvilke initiativer der skal tages for at imødegå den ekstra næringsstofbelastning som følge af manglende plantedække, herunder for så vidt angår den jordbrugsvirksomhed, der oplever manglende plantedække i en ny femårig periode, efter at den samme jordbrugsvirksomhed har oplevet manglende plantedække i to planperioder i den foregående femårige periode.

Danmarks Naturfredningsforening mener, at det er utilstrækkeligt, at der først i forbindelse med udmøntningen af lovforslagets ændrede bemyndigelser i bekendtgørelser sker en miljøvurdering i overensstemmelse med Miljøvurderingsdirektivet, og at det er muligt at foretage denne miljøvurdering, hvis der samtidig med lovforslaget er udarbejdet et udkast til bekendtgørelse.

Landbrug & Fødevarer anfører, at det ikke er hensigtsmæssigt, at viden om kontrol skal afskære landbrugeren fra at selvanmelde, da manglende plantedække ofte først kan konstateres på et sent tidspunkt, og er et resultat af forhold, som landbrugeren ikke selv er herre over. Videre anfører Landbrug & Fødevarer, at der ikke ses en væsentlig risiko for misbrug af ordningen, da der kun kan ske selvanmeldelse to gange inden for en femårig periode. På denne baggrund mener Landbrug & Fødevarer, at anmeldelse bør kunne ske frem til og under kontrollen.

Landbrug & Fødevarer bemærker endvidere, at det bør være klart, hvad betingelserne for selvanmeldelse er, og i hvilke tilfælde dette medfører klar straffrihed. I modsat fald vil selvanmeldelse være at sidestille med selvinkriminering, og reglen bør derfor vurderes i forhold til retssikkerhedslovens § 10.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris bemærkninger

Det er Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris vurdering, at det med godt landmandsskab almindeligvis er muligt at få etableret et tilstrækkeligt plantedække i mindst tre ud af fem år. Under godt landmandsskab indgår bl.a., at landbruger tager de nødvendige forholdsregler for at sikre en optimal etablering af afgrøderne, som skal udgøre plantedækket, herunder iværksætter reetablering hvor dette måtte være relevant. Under godt landmandsskab hører også, at landbruger foretager de sædskifteændringer, som tidligere års fejlslagne forsøg på etablering af plantedække giver anledning til, herunder at landbruger eventuelt skifter til afgrøder som flerårigt græs, der almindeligvis vil være en mere sikker afgrøde til opnåelse af et tilstrækkeligt plantedække end andre afgrøder tilladt under ordningen. I det omfang etablering af et tilstrækkeligt plantedække mislykkes i mere end to ud af fem år, er det derfor efter Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris vurdering rimeligt, at reguleringen forudsætter, at der i så fald tilvejebringes yderligere udbringningsarealer, eller at dyreholdet reduceres.

Efter den offentlige høring har Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri suppleret lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 3.1.2. med en tekst om, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte krav til dokumentation for jordbrugsvirksomhedens forsøg på etablering af plantedække f.eks. i form af kvittering for indkøb af frø eller faktura fra maskinstation for udsåning af frø til etablering og reetablering af plantedække. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri finder det ikke herudover muligt at opstille administrerbare krav til jordbrugsvirksomhedens drift af, kapacitet til og forsøg på at etablere det nødvendige plantedække. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri finder det endvidere ikke muligt at opstille alternativer til plantedækkekravet, da afgørelsen fra EU-Kommissionen om den danske kvægundtagelse ikke giver mulighed for en alternativ opfyldelse.

Lovforslaget indeholder bortset fra lovforslagets § 1, nr. 7, om betaling af rente og rykkergebyr alene bemyndigelsesbestemmelser. I forbindelse med udmøntningen af lovforslagets ændrede bemyndigelser i bekendtgørelser vil bekendtgørelserne blive miljøvurderet i overensstemmelse med miljøvurderingsdirektivet, der i dansk ret er implementeret i lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri forventer at sende det første bekendtgørelsesudkast til opfølgning på de ændrede bemyndigelser i offentlig høring i april/maj 2022. Det er Miljøministeriet, der har ressortansvaret for lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris fortolkning af rækkevidden af pligten til at foretage miljøvurdering af generelle regler er derfor foretaget på baggrund af drøftelser med Miljøministeriet.

Til det af Landbrug & Fødevarer anførte om, at det tidsmæssig er vanskeligt for jordbrugsvirksomheden at nå at selvanmelde manglende plantedække, inden Landbrugsstyrelsen har varslet kontrol af jordbrugsvirksomheden, skal Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri bemærke, at plantedækket

ifølge gødningsanvendelsesbekendtgørelsens bilag 2, nr. 1, skal etableres før den 1. august i den efterfølgende planperiode. Det følger af Landbrugsstyrelsens vejledning om betingelserne for anvendelse af kvægundtagelsen¹, at kravet til dækningsgraden af plantedækket øges gradvist i perioden fra 1. august til 1. november. Landbrugsstyrelsen fører sin kontrol i januar-februar og varsler kontrollen 14 dage forinden. Kontrollen varsles tidligst den 15. december. Det følger af Landbrugsstyrelsens kontrolinstruks². Jordbrugsvirksomheden har således efter Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vurdering god tid til i perioden fra 1. november (og eventuelt tidligere) og frem til den 15. december at anmelde mangler ved plantedækket. Det ville efter Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vurdering åbne op for omgåelse, hvis jordbrugsvirksomheden kunne selvanmelde mangler ved plantedækket, efter at Landbrugsstyrelsen har varslet kontrol med virksomheden, da virksomheden i dette tilfælde kan undlade at anmelde mangler ved plantedækket i de år, hvor virksomheden ikke er udtaget til kontrol, således at manglerne i disse år ikke medregnes i de to år inden for en femårig periode, hvor der kan anmeldes mangler ved plantedækket.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri er enig med Landbrug & Fødevarer i, at det skal være klart, hvilke betingelser der gælder for selvanmeldelse. Betingelserne vil fremgå af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, der forventes sendt i offentlig høring i april/maj 2022. Ministeriet har efter den offentlige høring udbygget lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 3.1.2. med et afsnit om betingelser for selvanmeldelse. Det fremgår heraf, at det bør være muligt for ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri at fastsætte regler i bekendtgørelse med nærmere betingelser for selvanmeldelse af manglende opfyldelse af plantedækkekravet, og at sådanne regler f.eks. kan omhandle krav til dokumentation for jordbrugsvirksomhedens forsøg på etablering af plantedække f.eks. i form af kvittering for indkøb af frø eller faktura fra maskinstation for udsåning af frø til etablering af plantedække.

3. Betaling for tilsyn og administration med overholdelse af betingelser for tildeling af mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar

Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, LDM, anfører, at tilsyn er en landmandsrettet aktivitet, men at det ikke er rimeligt, at landbrugeren skal betale for administrationsdelen.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri's bemærkninger

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri skal indledningsvist bemærke, at det er normal praksis, at omkostninger til administration ved gebyrordninger betales over gebyret. Forslaget er udtryk for, at Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri finder, at hjemlen til gebyrfinansiering af kontrol med kvægundtagelsen bør overføres fra en tekstanmærkning på finansloven til i stedet af fremgå direkte af husdyrbrugloven. Der ændres ikke med overflytningen af hjemlen til gebyropkrævning fra tekstanmærkningen på finansloven til husdyrbrugloven på, hvad gebyret kan dække. Fastsættelsen af gebyret vil ske i overensstemmelse med Budgetvejledningen og Vejledningen om prisfastsættelse. Det

¹ <https://lbst.dk/landbrug/goedning/vejledning-om-betingelserne-for-anvendelse-af-kvaegundtagelsen>

² <https://lbst.dk/tvaergaende/kontrol/kontrolinstrukser/#c6117>

er således hensigten, at gebyret fortsat vil blive beregnet på baggrund af de omkostninger, som er forbundet med gennemførelsen af den fysiske og administrative kontrol med betingelserne for tilladelse til at udbringe mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar og understøttende opgaver som f.eks. it-opsætning, faglig understøttelse af kontrollen samt afledt administrativt arbejde. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har udbygget beskrivelsen af gebyret i lovforslaget, så det tydeligere fremgår, hvilke poster der indgår i fastsættelsen af gebyret jf. de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.3.

4. Administrative bødeforelæg

Landbrug & Fødevarer anfører, at det er uhensigtsmæssigt, at Landbrugsstyrelsen tillægges mulighed for udstedelse af administrativt bødeforlæg i forbindelse med overtrædelse af betingelserne for tildeling af over 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar. Landbrug & Fødevarer anfører, at en ordning med administrative bødeforlæg på visse andre områder kan bidrage til at forkorte sagsbehandlingstiden, da sagen kan afsluttes umiddelbart med vedtagelsen af bøden. Landbrug & Fødevarer mener imidlertid ikke, at den afgørende forudsætning om, at der skal være tale om enkle og ukomplicerede sager uden bevistvivl, er opfyldt i forhold til sager vedrørende overtrædelse af betingelserne for tildeling af over 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar. Landbrug & Fødevarer vurderer endvidere, at Landbrugsstyrelsen ikke har det nødvendige kendskab til og erfaring med afklaring af ansvarsgrundlag, der sikrer landbrugerens retssikkerhed på dette område, hvorfor det er ønskeligt, at der foretages en vurdering fra politi/anklagemyndighed, inden bødeforlæg udstedes. Dette er ifølge Landbrug & Fødevarer særligt relevant, da overtrædelser efterfølgende kan betyde, at landbrugeren pålægges krav om krydsoverensstemmelse, der har væsentlig betydning for landbrugerens generelle økonomi.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris bemærkninger

Afslutning af en sag med administrativt bødeforlæg er et tilbud til jordbrugsvirksomhederne, som ikke fratager jordbrugsvirksomhederne muligheden for at få afprøvet deres sag i form af en straffesag ved domstolene med den politimæssige efterforskning og afhøring af vidner, som denne proces giver mulighed for. Administrative bødeforelæg vil alene kunne anvendes i overtrædelsessager, hvor overtrædelserne er klare og umiddelbart konstaterbare, såvel med hensyn til overtrædelsens indhold som med hensyn til de retsregler, der er overtrådt, og hvor sagens afgørelse, herunder fastsættelsen af bødens størrelse, er uden skønsmæssige elementer af betydning.

Udkastet til lovforslag indeholder i § 1, nr. 8, hjemmel til, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri efter forhandling med justitsministeren kan fastsætte regler om, at ministeren i nærmere angivne sager om overtrædelser af regler fastsat i medfør af § 5 a, der ikke skønnes at medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg kan tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en bøde som angivet i bødeforelægget. I høringsversionen af lovforslagets bemærkninger, herunder særligt de almindelige bemærkninger afsnit 2.4.3. og de specielle bemærkninger til § 1, nr. 2, var adgangen til at fastsætte regler om administrative bødeforelæg afgrænset til at omfatte overtrædelser vedrørende harmonireglerne, fosforarealkravet, herunder også oplysning om for højt fosforloft ved afgivelse af husdyrgødning, og betingelserne for tildeling af over 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar.

På baggrund af bemærkningerne fra Landbrug & Fødevarer om, at sager vedrørende overtrædelse af betingelserne for tildeling af over 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar ikke er enkle, ukomplicerede og uden bevistvivl, har Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri efter høringen rettet udkastet til lovforslag til, så adgangen til at fastsætte regler om administrative bødeforelæg alene omfatter overtrædelser af harmoniregler og fosforarealkrav.

Til det af Landbrug & Fødevarer anførte om krydsoverensstemmelse bemærkes, at overholdelse af harmonireglerne er omfattet af krydsoverensstemmelse, og efter de nuværende regler sanktioneres overtrædelser af betingelserne for tildeling af over 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar som en overtrædelse af harmonireglen. Med lovforslaget lægges der op til, at overtrædelser af betingelserne sanktioneres selvstændigt. Overtrædelse af betingelserne vil herefter ikke blive sanktioneret efter reglerne om krydsoverensstemmelse.

5. Justering af bemyndigelse til fastsættelse af lofter for tildeling af fosfor

5.1. Ophævelse af de skærpede fosforlofter

Danmarks Naturfredningsforening anfører, at der med den foreslåede justering af bemyndigelsen til at fastsætte fosforlofter bliver muligt at tildele en større mængde fosfor til dyrkningsjorden, og at det er uholdbart og ikke bør gennemføres. Danmarks Naturfredningsforening anfører, at søerne, herunder ikke mindst de mange søer, der ikke er målsatte, allerede med de gældende fosforregler, som blev liberaliserede som følge af Aftale om Fødevarer- og landbrugspakke fra 2015, ikke kan opnå de direktivfastlagte miljømål.

Til forslaget om, at ministeren skal kunne ophæve de skærpede fosforlofter ved de målsatte søer, bemærker Danmarks Naturfredningsforening, at de danske søer er helt centrale biotoper, og at søerne er levested for en lang række af sjældne, truede og almindelige danske plante- og dyrearter. Samtidig bemærker Danmarks Naturfredningsforening, at de fleste danske søer er forurenede med fosfor fra markerne, som medfører algevækst, der gør vandet uklart og forårsager iltsvind. For at undgå øget fosforbelastning af søerne i strid med Danmarks direktivforpligtigelser bør de skærpede fosforlofter ifølge Danmarks Naturfredningsforening ikke ophæves men skærpes.

Videre bemærker Danmarks Naturfredningsforening, at der også bør indføres skærpede fosforlofter for de 99 pct. af de danske søer, der ikke er målsatte, såfremt fosforbelastningen af dem forhindrer, at de opnår god økologisk tilstand. I modsat fald må det ifølge Danmarks Naturfredningsforening anses for at være i strid med vandrammedirektivet.

Danmarks Naturfredningsforening bemærker desuden at en vurdering af de miljømæssige konsekvenser bør være en forudsætning for ophævelse af de skærpede fosforlofter.

Landbrug & Fødevarer anfører, at de skærpede fosforlofter er stærkt problematiske, og at en ophævelse af de skærpede fosforlofter både er fagligt logisk og vil øge gennemsigtigheden af fosforreguleringen.

Landbrug & Fødevarer bemærker samtidig, at det er helt uacceptabelt, hvis hensigten med at ophæve de skærpede fosforlofter reelt er en betydelig skærpelse af de generelle fosforlofter.

Landbrug & Fødevarer anfører desuden, at det er meget svært at gennemskue, hvordan det gennemsnitlige beskyttelsesniveau beregnes og opfordrer i den forbindelse ministeriet til at udarbejde en klar redegørelse for dette. Landbrug & Fødevarer henviser herved til, at det af bemærkningerne til ændringsloven, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 5.2.1., fremgår, at det gennemsnitlige beskyttelsesniveau for fosfor i husdyrgødning i 2020-2021 er 33,2 kg pr. hektar. Landbrug & Fødevarer anfører, at hvis det tal afspejler det faktiske gennemsnitlige beskyttelsesniveau i 2020-2021, så ligger det under målet for beskyttelsesniveauet i denne periode, som er 34,3 kg fosfor pr. hektar i perioden og meget tæt på beskyttelsesniveauet i 2022, som ifølge Landbrug & Fødevarer skal være på 33 kg P pr. hektar.

Videre bemærker Landbrug & Fødevarer, at det er helt centralt, at den konkrete udmøntning af den justerede bemyndigelse til at fastsætte fosforlofter baseres på et fagligt funderet og transparent grundlag, og foreningen beder i den forbindelse om, at Landbrug & Fødevarer og SEGES vil blive inviteret til en faglig dialog inden det endelige lovforslag fremsættes.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris bemærkninger

De fastlagte gennemsnitlige beskyttelsesniveauer for tildeling af fosfor med husdyrgødning fremgår af tabel 1 i forarbejderne til 2017-ændringen af husdyrbrugloven (såkaldt ny husdyrregulering)³, som fortsat også med forslaget til ændring af husdyrbrugloven vil være gældende. Fra 1. august 2022 er fosforlofterne for de forskellige gødningstyper ikke lagt fast, men der er i tabellen fastsat et gennemsnitligt beskyttelsesniveau for husdyrgødning, som fortsat strammes, som fosforlofterne skal ramme i perioden 2022-2025.

Områder med skærpede fosforlofter tæller med i opnåelsen af det fastlagte gennemsnitlige beskyttelsesniveau for fosfor fra husdyrgødning, og derfor vil en ophævelse af de skærpede fosforlofter indebære, at de generelle fosforlofter gældende for hele landet skal strammes tilsvarende mere for at opnå det fastlagte gennemsnitlige beskyttelsesniveau for fosfor fra husdyrgødning. Dette vil i givet fald komme vandmiljøet generelt til gode, herunder også danske søer, der ikke er målsatte. Dette fremgår af bemærkningerne til 2017-ændringen af husdyrbrugloven, hvor de gennemsnitlige fosforlofter for husdyrgødning frem til 2022 er opgjort i tabel 1. Her fremgår det, at det gennemsnitlige beskyttelsesniveau er beregnet på baggrund af et gennemsnit af fosforlofterne for de forskellige dyretyper vægtet efter antal dyreenheder af hver dyretype og en arealmæssig vægtning af fosforlofter i henholdsvis områder med generelle fosforlofter og skærpede fosforlofter. Af bemærkningerne fremgår desuden, at beskyttelsesniveauet fra 2022 skal opgøres på baggrund af de producerede mængder fosfor i stedet for antal dyreenheder, som udgik som opgørelsesmetode i 2017. I beregningerne skal der

³ Fosforlofterne for de forskellige gødningstyper og i områderne med skærpede fosforlofter er fastlagt i tabel 1 i de almindelige bemærkninger til ændringen af husdyrbrugloven i 2017, jf. Folketingstidende 2016-2017, tillæg A, side 46.

desuden tages højde for mulighederne for, at jordbrugerne kan øge fosfortildelingen ved jordanalyser, der viser et lavt fosfortal (Pt under 4,0). Derfor tillægges 0,5 kg fosfor pr. hektar for det opgjorte gennemsnitlige beskyttelsesniveau. I opgørelsen af det gennemsnitlige beskyttelsesniveau indgår forbruget af kunstgødning og anden organisk gødning end husdyrgødning ikke.

Det er således ikke korrekt, som Danmarks Naturfredningsforening anfører, at den forudsatte justering af bemyndigelsen til at fastsætte fosforlofter giver mulighed for at tildele mere fosfor til dyrkningsjorden. Det bemærkes i øvrigt, at det er en forudsætning for en mulig ophævelse på bekendtgørelsesniveau af de skærpede fosforlofter, der i dag gælder i visse oplande til store søer målsat i vandområdeplanerne, at det er miljømæssigt forsvarligt og inden for de direktivmæssige rammer, og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vil gennemføre en vurdering heraf i samarbejde med bl.a. Miljøministeriet.

Det fremgår af tabel 1 i forarbejderne til 2017-ændringen af husdyrbrugloven, at det gennemsnitlige beskyttelsesniveau for husdyrgødning skal være 32-33 kg fosfor pr. hektar i perioden 2022-2025, og fra 2025 skal det være 30-31 kg fosfor pr. hektar. Det fastlagte gennemsnitlige beskyttelsesniveau for husdyrgødning er fra 2022 fastsat som et spænd og ud fra det daværende sortsvalg, sædskifte, teknologi mv. Om dette spænd fremgår det af lovforarbejderne, at hvis der eksempelvis udpeges en stor andel af arealet, som skal have målrettede skærpede lofter, kan den mulige gennemsnitlige tildeling være i den øvre del af de angivne spænd, idet de skærpede lofter vil beskytte en stor del af vandmiljøet. Tilsvarende hvis der kan dokumenteres en ændret fosforfraførsel på grund af ændrede udbytter, tekniske muligheder eller andet i perioden, kan den ændrede fraførsel afspejles i fastsættelsen af fosforlofter efter 2022.

Fastlæggelsen af beskyttelsesniveauet fra 2022 inden for dette spænd vil indgå i beslutningen på bekendtgørelsesniveau om fastlæggelsen af fosforlofterne for de enkelte gødningstyper.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vil gerne inddrage L&F, SEGES og andre relevante aktører i forbindelse med udformningen af fosforlofterne fra 2022 i forbindelse med udmøntningen i bekendtgørelse.

5.2. Øget fleksibilitet til at fastsætte regler om opgørelse af forbruget af kunstgødning

Landbrug & Fødevarer bemærker, at antagelsen om, at kunstgødning fordeles jævnt på alle jordbrugsvirksomhedens arealer med et gødningsbehov, i praksis har givet problemer på bedrifter, hvor harmoniarealet er "fyldt op" med fosfor i husdyrgødning, da fosfor i kunstgødning, der reelt kun udbringes på ikke-harmoniarealer på bedriften, i gødningsregnskabet vil blive antaget udbragt på både harmoniarealet og ikke-harmoniarealet. Landbrug & Fødevarer hilser det meget velkomment, hvis problemstillingen bliver løst.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris bemærkninger

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri tager Landbrug & Fødevarers opbakning til forslaget, hvorved der bliver hjemmel til at gå bort fra antagelsen om en ensartet fordeling af kunstgødning, til efterretning.

5.3. Mulighed for at tage hensyn til særlige driftsformer som f.eks. væksthushproduktion

Landbrug & Fødevarer hilser det velkomment, at der med bemærkningerne til ændringsloven åbnes op for en større fleksibilitet i forhold til at fastsætte regler om fosforlofter, herunder muligheden for at kunne tage hensyn til større tildeling af fosfor fra organiske gødninger i økologisk væksthushproduktion. Landbrug & Fødevarer anfører, at et andet eksempel, der er værd at medtage i bemærkningerne, er, at forsøg og undersøgelser gennemført af SEGES i samarbejde med Aarhus Universitet viser, at fosforbehovet på nordjyske marine aflejringer mv., er betydeligt større end på mineraljord generelt, og at nuværende fosforlofter er en hindring for at gødske optimalt på disse jorder.

Økologisk Landsforening anfører, at den nuværende husdyrbruglov i praksis forhindrer økologisk væksthushproduktion i jord, og at Økologisk Landsforening prioriterer at få tilpasset mulighederne for tildeling af kvælstof og fosfor i væksthuse, der dyrkes i jord. Økologisk Landsforening bemærker, at den nuværende danske husdyrbrugslø har skærpet reglerne i EU's nitratdirektiv, så loftet på 170 kg kvælstof pr. hektar fra husdyrgødning er udvidet til at omfatte alt organisk gødning, og der er indført et fosforloft. Økologisk Landsforening anfører, at ingen af disse to krav kan forenes med en væksthushproduktion, hvor der dyrkes i jord.

I forhold til tildeling af kvælstof bemærker Økologisk Landsforening, at den skærpede danske lovgivning sammenholdt med EU's nitratdirektiv giver fagligt mening, når der dyrkes på friland med fri adgang til himlen og dermed ureguleret nedbør, da det ikke gør nogen forskel på miljøet, om det er kvælstof fra husdyrbrug eller af vegetabilsk oprindelse. Det giver derimod efter Økologisk Landsforenings vurdering ikke mening at sidestille regler for frilandsproduktion med regler i væksthuse, hvor udbytterne pr. m² er mange gange højere end udbytterne på friland. Økologisk Landsforening bemærker i den forbindelse, at det er af samme årsag, at der er væksthushkulturer med kvælstofnormer på over 2000 kg kvælstof pr. hektar.

Økologisk Landsforening henviser endvidere til tidligere fremlagte resultater fra hollandske studier om risiko for tab af næringsstoffer fra væksthuse i bundjord, der konkluderer, at de høje gødningsniveauer ikke giver anledning til tab fra væksthuse, men at risikoen for tab alene er knyttet til, om der er vandoverskud i jorden. Videre anfører Økologisk Landsforening, at økologiske væksthuse tidligere har haft dispensation fra loftet på 170 kg kvælstof fra husdyrgødning pr. hektar mod at overholde krav til vandingsstrategi og krav om overvågning af jordens vandmætning og N-min indhold, som grundlag for gødningsanvendelsen. Økologisk Landsforening ser frem til at modtage resultaterne fra det iværksatte forskningsprojekt ved Aarhus Universitet, der følger og overvåger udvaskningsdata fra de danske økologiske væksthuse og forventer, at resultaterne vil give anledning til særlige regler om tildeling af kvælstof i økologiske væksthuse, hvis det kan dokumenteres, at forureningen undgås på anden vis. Økologisk Landsforening foreslår alternativt, at der i økologiske væksthuse indsættes en grænse, så der må gødes op til en kvælstofnorm på op til halvdelen af den konventionelle norm, hvilket vurderes tilstrækkeligt henset til opbygningen af jordens egen frugtbarhed.

Økologisk Landsforening støtter den foreslåede mulighed for at tage hensyn til f.eks. økologisk væksthushproduktion ved fastsættelsen af fosforregler og fremhæver, at det er meget vigtigt at lave tilpasninger, da det ellers ikke er muligt at have økologisk væksthushproduktion. Økologisk

Landsforening bemærker, at de gældende regler indeholder en undtagelse for fosforloftet for kunstgødning, som de konventionelle væksthuseproducenter kan bruge, der tager højde for den meget højere dyrkningsintensitet i et væksthuse sammenholdt med på friland. Det er ifølge Økologisk Landsforening helt afgørende, at der laves en tilsvarende mulighed for økologiske producenter, der bruger organiske gødninger og dyrker i bundjorden, da produktionen ikke kan finde sted inden for de samme normer, som anvendes i frilandsproduktion, og da det ikke er muligt at dosere næringsstoffer som adskilte komponenter, da de optræder samlet i intakte organiske gødninger. Økologisk Landsforening anfører, at privat overvågning og måling i Danmarks største økologiske tomatgartneri har vist meget lave fosfortal på trods af, at der anvendes organiske gødninger, og at Økologisk Landsforening samtidig ser frem til at modtage resultatet af de målinger, der foretages af Aarhus Universitet i det igangværende projekt.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri's bemærkninger

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har som beskrevet i udkastet til lovforslag igangsat forsøg ved Aarhus Universitet om forureningsrisikoen fra økologisk væksthuseproduktion, der efter planen afsluttes i første halvdel af 2023. Herefter vil Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri efter inddragelse af relevante interessenter tage stilling til fastsættelsen af lempelser i begrænsninger for tilførslen af kvælstof og fosfor fra anden organisk gødning end husdyrgødning for produktion i økologiske væksthuse. Lovforslagets beskrivelser omhandler primært adgangen til at lempe fosforlofterne for økologisk væksthuseproduktion. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har efter høringen præciseret i bemærkningerne, at det inden for de EU-retlige rammer allerede med den gældende husdyrbruglov er muligt at lempe reglerne for tilførsel af anden organisk gødning end husdyrgødning i f.eks. økologiske væksthuse.

I forhold til Landbrug & Fødevarers anmodning om at medtage i bemærkningerne, at undersøgelser viser, at fosforbehovet på nordjyske marine aflejringer mv. er betydeligt større end på mineraljord generelt, og at de nuværende fosforlofter er en hindring for at gødske optimalt på disse jorder, henviser Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri til de allerede gældende regler om, at jordbrugere har mulighed for at løfte deres fosforlofter og dermed deres fosfortildeling ved dokumentation af et lavt fosfortal i jorden ud fra en konkret jordanalyse. Såfremt fosforlofterne skal kunne differentieres ud fra forhold som f.eks. jordbundsforhold og afgrødevalg, er der efter Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri's vurdering tale om grundlæggende ændringer af husdyrbruglovens fosforregulering. Sådanne ændringer kræver nærmere vurderinger af den reguleringsmæssige ramme, herunder de EU-retlige forpligtigelser, og at der tilvejebringes et nærmere fagligt grundlag herfor, hvor bl.a. de produktionsmæssige og miljømæssige effekter vurderes nærmere. En sådan udvidelse af bemærkningerne til f.eks. at kunne tage højde for jordbundsforhold og afgrødevalg vil således efter Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri's vurdering falde uden for nærværende lovforslag, herunder den foretagne offentlige høring.

5.4. Definition af tildeling af gødning

Landbrug & Fødevarer anfører, at "tildeling af gødning" bør defineres i lovteksten og ikke alene fremgå af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen og af lovbemærkningerne.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris bemærkninger

Det er Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris vurdering, at definitionen af tildeling af gødning bør fastsættes i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen og ikke i husdyrbrugloven, da det er gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, der indeholder de direkte anvendelige regler og de øvrige definitioner vedrørende anvendelse af gødning. Bemærkningerne har ikke ført til ændringer af lovforslaget.

6. Justering af reglerne om tab af fosfor ved erosion af jord til vandmiljøet

Danmarks Naturfredningsforening bakker op om, at der sker en kortlægning af erosionsrisikoarealer under forudsætning af, at denne kortlægning tager udgangspunkt i alle danske vandløbsstrækninger og ikke kun målsatte vandløbsstrækninger, og at kortlægningen omfatter en konkret beskrivelse af lokaliteter, hvor der er risiko for jorderosion. Danmarks Naturfredningsforening foreslår, at udkastet til lovforslag suppleres med en redegørelse for, i hvilken udstrækningen bemyndigelsen skal sikre, at fosforbelastningen af søer og kystvande, herunder via vandløb ikke øges.

Landbrug & Fødevarer finder det betænkeligt med en bemyndigelse til at fastsætte regler, der muliggør påbud om imødegåelse af erosion af fosforholdig jord alene baseret på en generel kortlægning. Landbrug & Fødevarer henviser herved til, at et påbud som udgangspunkt bør baseres på en konkret vurdering, og at det er meget enkelt for tilsynsmyndigheden ved selvsyn at konstatere, om der på det konkrete areal er erosion i et omfang, som kræver en indsats. Landbrug & Fødevarer kan derfor ikke støtte op om den foreslåede bemyndigelse på dette område.

Landbrug & Fødevarer finder det dog relevant at arbejde med at kortlægge risikoarealer. Landbrug & Fødevarer henviser herved til, at en sådan kortlægning kan gøre kommunernes tilsyn mere risikobaseret, ligesom det kan understøtte den enkelte landmands muligheder for at udvise godt landmandskab, da kortlægningen kan identificere områder, hvor der skal udvises særlig omhyggelighed i forhold til at undgå erosion.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris bemærkninger

Ministeriet for Landbrug, Fødevarer og Fiskeri tager opbakningen fra Danmarks Naturfredningsforening til at anvende kortlægning af erosionsrisikoarealer i reguleringen til efterretning. Den konkrete anvendelse vil bl.a. afhænge af, hvor sikker og detaljeret en lokal kortlægning der kan udføres. Det er en forudsætning for ændringer i reguleringen af erosion af fosforholdig jord, at hensynet til at beskytte vandmiljøet fortsat varetages i tilstrækkeligt omfang.

Til bekymringen fra Landbrug & Fødevarer om at basere fosforerosionsreguleringen på en generel kortlægning kan Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri oplyse, at de eksisterende regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen i første omgang forventes videreført uændret. En forbedret kortlægning med en øget sikkerhed på lokal skala kan give anledning til, at reglerne på et senere tidspunkt vil blive ændret, hvis det vurderes, at det ikke er betænkeligt at basere reguleringen på kortlægning, eller hvis kortlægning på anden vis kan understøtte tilsynsmyndighedens arbejde med at føre tilsyn med erosion af fosforholdig jord og meddele påbud herom.

Ministeriet for Landbrug, Fødevarer og Fiskeri noterer sig, at Landbrug & Fødevarer er enige i, at det er relevant at arbejde med kortlægning af risikoarealer.